

בבית המשפט העליון

דנ"א 7065/08

בפני: כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין

העותר: אברהם אלברט פוליטי

נגד

המשיב: מנהל מיסוי מקרקעין

עתירה לקיום דיון נוסף בפסק-דין של בית-המשפט
העליון מיום 28.5.08 בע"א 8569/06 שניתן על-ידי כבוד
השופטים א' גרוניס, מ' נאור וא' חיות

בשם העותר: עו"ד זיו שרון; עו"ד מיכל סלומנוביץ

החלטה

1. זוהי בקשה לקיים דיון נוסף בפסק הדין בע"א 8569/06 מנהל מיסוי מקרקעין
חיפה נ' פוליטי (טרם פורסם, 28.5.2008) (השופטים א' גרוניס, מ' נאור וא' חיות),
שבו נקבע כי אין לסטות מ"נוסחת החישוב הלינארי" לחישוב מס שבח, הקבועה
בסעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן: החוק).
המבקש טוען כי ההלכה שנפסקה בפסק הדין היא הלכה קשה הסותרת הלכות קודמות
של בית המשפט העליון ומשום כך יש לקיים לגביה דיון נוסף.

הוועדה הציבורית לרפורמה במערכת מיסוי מקרקעין בראשותו של רו"ח יאיר
רבינוביץ' הגישה ביום 7.11.2001 את המלצותיה לשר האוצר. בהתאם להמלצות אלה
נחקק תיקון מספר 50 לחוק. לעניין מס שבח קובע ההסדר המתוקן בסעיף 48א, כי בעת
מכירה בידי יחיד של זכות במקרקעין שנרכשה לפני "יום התחילה" – יום הגשת
המלצות הוועדה – ישולם מס שבח בשיעור של 50% על "השבח הריאלי עד יום
התחילה", ועל יתרת השבח ישולם מס בשיעור של 25%. המושג "שבח ריאלי עד יום

התחילה" הוגדר בסעיף 47 לחוק כ-"...חלק מהשבח הריאלי שיחסו לכלל השבח הוא כיחס שבין התקופה שמיום הרכישה ועד יום התחילה לבין התקופה שמיום הרכישה ועד ליום המכירה".

2. המבקש קנה ביחד עם אחר חלקת קרקע בשנת 1992. בשנת 2002 סוכם על הקמת בניין בן שבע דירות בחלקה, שמתוכן קיבל המבקש חמש דירות. המבקש מכר שתיים מן הדירות ובגין כך היה עליו לשלם מס שבח. המבקש טען כי בנסיבות המקרה, שמהן עולה בבירור כי השבח צמח לאחר "יום התחילה", יש לסטות מ"נוסחת החישוב הלינארי" ולחשב את המס לפי שיעור של 25%. עמדתו של המבקש נדחתה והוא הגיש ערר לוועדת הערר שליד בית המשפט המחוזי בחיפה. הוועדה קיבלה את עמדת המבקש וקבעה כי יש להטיל על מכירת הדירות מס בשיעור של 25% בלבד. על החלטה זו הגיש מנהל מיסוי מקרקעין ערעור לבית המשפט העליון.

3. בפסק דין ארוך ומעמיק קבע בית המשפט העליון, על דעת כל חברי ההרכב, כי לא ניתן לסטות מנוסחת החישוב הלינארי גם במקרים שבהם ברור כי עיקר השבח צמח לאחר "יום התחילה". מסקנה זו נשענה על ניתוח לשוני ותכליתי של הסעיף: ראשית, בית המשפט קבע כי לשון החוק אינה משתמעת לשני פנים וכי אין כל "נקודת אחיזה לשונית לפרשנות המוצעת על ידי המשיב וברי כי אין אנו רשאים ליתן לחוק פרשנות אותה אין הלשון יכולה לשאת". שנית, בית המשפט בחן את תכלית החקיקה לאור הליכי החקיקה שקדמו לה, וקבע כי הפרשנות שאותה הציע המבקש עמדה לנגד עיניו של המחוקק כאשר הוא בחן את האפשרויות השונות לניסוח הסעיף והוא דחה את האפשרות הזו במפורש. דחייה זו נעשתה תוך העדפת היציבות, הודאות והפשטות הקיימות בהסדר הנוכחי על פני תכליות אפשריות אחרות. דחיית עמדת המבקש מגשימה – כך על פי פסק הדין – את המטרות "שעמדו ביסוד בחירתו של המחוקק ושעומד[ות] ביסודם של דיני המס בכלל".

המבקש טוען כי יש מקום לקיים דיון נוסף במקרה זה משום שלדידו, מדובר בהלכה חשובה וקשה הסותרת פסקי דין קודמים של בית המשפט העליון. המבקש מאזכר בהקשר זה שורה של פסקי דין אשר לטענתו קובעים באופן חד-משמעי כי יש לבכר את תכלית החקיקה ובפרט את הצורך בתשלום מס אמת על פני לשון החוק והכוונה הסובייקטיבית של המחוקק.

4. דין הבקשה להידחות. אכן, פסק הדין נשוא הבקשה הכריע לראשונה באופן חד-משמעי בשאלת האפשרות לחרוג מנוסחת החישוב הלינארי, והשופט א' גרוניס אף

ציין כי "...לטעמי יש למקרה שבפנינו חשיבות הרבה מעבר לעניין הקונקרטי של מס שבח ושיעורו". אולם, כבר נקבע כי "פסיקתה של הלכה, וגם אם חדשה וקשה היא, אין בה די כדי להצדיק סטייה מן הכלל הרגיל שלפיו פוסק בית-המשפט העליון בשלושה (ולעיתים במושב רחב יותר) ופסיקתו היא סוף פסוק ואין עליה ערעור" (דנ"א 4813/04 מקדונלד נ' אלוניאל בע"מ (לא פורסם, 29.11.2004)). ובמקום אחר נקבע כי "...לא די בכך שההלכה החדשה שנפסקה סותרת הלכה קודמת, ואף לא די בכך שהיא חשובה, קשה או שיש בה חידוש, אלא יש לבדוק גם אם 'יש מקום לדיון נוסף', דהיינו אם יש הצדקה עניינית לחזור ולהביא את העניין שוב פעם לדיון נוסף במושב חמישה או יותר. הצדקה כזאת יכול שתקום אם משקלם של הטעמים המפורטים בסעיף, כפי שהם עולים מתוך הסוגיה העומדת לדיון, הוא כבד ביותר, או שהנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן במיוחד" (דנ"א 4011/04 עיריית ירושלים נ' עיזבון המנוח אטינגר, פ"ד נט(4) 8, 13 (2004)). המקרה שבפנינו אינו אחד מאותם המקרים הנדירים ויוצאי הדופן, ויותר מכך – ההלכה שנקבעה בפסק הדין – גם אם חדשה היא – אינה קשה אלא מתיישבת היטב עם לשון הסעיף, עם כוונת המחוקק ועם תכלית דיני המס.

בית המשפט העליון בחן את הסוגיה שהונחה לפניו בצורה מעמיקה ויסודית ופסק הדין ניתן על דעת כל חברי ההרכב. בניגוד לטענת המבקש, פסק הדין של בית המשפט אינו סותר הלכה קודמת בנושא. ראשית, אין ללמוד מן התכלית החשובה בדבר גביית מס אמת – שהודגשה בפסקי דין שונים – כי ניתן להתעלם מהוראות החוק כמו לא היו. מעבר לכך, בית המשפט בחן את פסקי הדין שהביא המבקש ואיבחן את המקרה הנוכחי מן המקרים נשוא פסקי הדין האחרים. ההבדל המשמעותי ביותר לענייננו – כפי שצוין בפסק הדין – הוא שבניגוד לפסקי הדין שציין העותר, שעסקו באפשרות שיוטל על הנישום מס על רווח שכלל לא הופק, במקרה שלפנינו אין מחלוקת לגבי גובה השבח שהופק אלא רק לגבי שיעור המס שיש להטיל על השבח. לפיכך, הבעייתיות הגדולה שאותה מציין המבקש לגבי הטלת מס שאינו מס אמת והטלת מס על רווחים שלא הופקו, אינה קיימת בעניין זה. בית המשפט הסתמך בפסק דינו, כאמור, על לשון החוק ועל תכליתו כפי שהיא עולה ממכלול סעיפיו ומן ההיסטוריה החקיקתית והכריע בסוגיה בצורה חד-משמעית. פסיקה זו מעוגנת היטב בעקרונות היסודיים של דיני הפרשנות ושל דיני המס. בהקשר זה יש לציין כי הפרשנות שמציע המבקש עלולה להוביל לקשיים ממשיים בחישוב המס ובקיום מערכת מס אפקטיבית, יעילה ושוויונית. בצדק כתב השופט א' גרוניס כי "לו נתקבלו טענותיו של המשיב היה בכך משום חציית הגבול, המטושטש לעיתים, בין פרשנות לגיטימית לשאינה לגיטימית". בנסיבות אלה, לאור כל האמור לעיל, אין מקום לקיים דיון נוסף בענייניו של המבקש.

אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ג בטבת התשס"ט (19.1.2009).

המשנה-לנשיאה